

POVESTEA SĂRMANULUI TRAGODAS

Viorel Darie

Omul sărac, amărât, fără adăpost și lipsit de apărare nu-i o invenție de azi, de ieri. Săracii au fost întotdeauna pe lumea asta și vor mai exista cât timp va îngădui Cel de Sus să existe Pământul acesta.

Se spune că a existat odată, demult, în timpurile antice, undeva pe țărmurile Asiei Mici, un oraș bogat care se numea Atalya. În acest oraș măreț domnea un rege luminat, pe nume Agatos, care era vestit pentru marea lui patimă de a construi temple și palate grandioase cum nu s-au mai văzut în lume.

Acest oraș, însă, a suferit un mare necaz, ajungând să trăiască zile grele datorită invaziei perșilor care au cotropit și au pârjolit tot ce au întâlnit în cale. Au dărâmat templele și palatele, au dat foc la sate punând locuitorii pe fugă. Iar aceștia s-au refugiau, care cum au putut, pe alte meleaguri, pentru a-și salva viața și agoniseala pe care au reușit să o mai ia cu ei. Mândra cetate a regelui Atalyei a fost asediată vreme îndelungată de perși, bravii eroi din interior apărându-se din răsuputeri. Însă zilele le erau numărate, perșii aveau o oștire numeroasă cu care se pregătea să cucerească cetatea.

*

În acele vremuri își ducea zilele, abia târându-și picioarele prin colbul nesfârșitelor drumeaguri de prin sărăcăcioasele sate de câmpie, un om amărât, un biet cerșetor care, în lungile și chinuitoarele sale peregrinări, lălăia cât îl ținea gura ori îngâna încetișor un cântec monoton și jalnic, ticluit și răsticluit de el după cum îl dezmierdau necazurile.

Chinuita făptură care avea pe vremuri înfățișare ceva mai omenească și un nume, Tragodas, ajunsese acum o nenorocită epavă ce nu mai era demnă decât de numele de cerșetor. Arăta ca o ființă netrebnică, cu ochii bulbucați și

roșii în cap, rățaciți în adâncul orbitelor pierdute sub călții părului de pe creștet, urâțită și de alți călți crescuți anapoda prin barbă și pe obraji. Avea o gură știrbă, care adăpostea o limbă vicleană ce-i adusese cândva multe foloase, dar și multe ponoase. În partea de sus a gurii îi atârnav doi dinți, ultimii care, deși șubreziți, mai puteau devora încă și o piele de animal!

Nu se poate spune că acest nenorocit era din cale-afară de vitregit de soartă, căci avea și ochi, și urechi, și picioare, și un stomac, chiar prea sănătos. Meteahna cea mare a lui era însă lenea, o lene care i-a pătruns la un moment dat în toată ființa și l-a făcut incapabil să mai realizeze ceva pe lumea asta. A fugit în lume de mic copil, a trândăvit, a hoinărit până a ajuns să capete înfățișarea de care nu s-a mai putut despărți niciodată. Iar mutra sa de acum părea că i se potrivește foarte bine. Umbla prin lume cu chip oropsit, cerșea, se certa cu câinii, șterpelea de ici, de colo ba o pară, ba o smochină, ba o bucățică de turtă. Când îi era mai foame sau mai greu se văita lălăind cântece triste, în care își ironiza soarta de cerșetor și implora îndurare și milostivenie de la cei avuți.

Deseori îi era lene și să cerșească, căci cerșitul era adevărata sa muncă. Când și când, ca să nu se prăpădească de tot, îl împingea nevoia să-și ticluiască o figură nouă, de țî se rupea inima văzând-o, îngâna prostește o mulțime de versuri deșuchiate umblând după daiboj și târându-și pașii a lene, a evidentă lehamite. Din acest motiv, cel mai probabil, nu reușea niciodată să se căpătuiască din munca lui de cerșit, să agonisească ceva parale din care să trăiască în zilele următoare, ori să strângă ceva pentru bătrânețe.

Când se plictisea se oprea un timp într-un loc, își potrivea temeinic traista pe spinare și pleca la întâmplare, spre alte meleaguri, prin alte sate, pe la alți săraci și alți câini. Uneori ar fi putut fi confundat cu un pelerin. Nu. Tragodas nu era un pelerin, căci oriunde ajungea, avea o veșnică indolență, trândăvea și numai doar la ananghie cerșea. Dacă ceva nu-i convenea, se tânguia în versuri pe care singur le inventa, deplângându-și soarta și cerând îndurare.

Uneori îl pâdea cu adevărat pornirea ispititoare să adopte felul de trai întocmai cu cel al vreunei dobitoace. Avea însă experiența să-și înfrâneze din răpuzeri aceste porniri, scuturând din cap ca un cal năvălaș. La drumuri lungi, când foamea îi ascuțea simțurile și-și simțea sufletul prăpădindu-se, se amăgea cântând prin pustiuri, făcându-și curaj și lălăind de unul singur conștient că nu-l aude nimeni. Asta o făcea însă când era departe de orice sat. Căci de cum nimerea în preajma caselor de oameni, inima i se chircea în piept, spinarea i se gârbovea, își trăgea traista de pe spate în față pe piept, își potrivea un umblet umil, părând hărțuit de oameni și de câini și îndrugându-și imediat tânguirile de sărăcie și foame, de necaz și umilință. Însă, numai gândul că ar putea ajunge ca unul dintre acei amărăți ai satelor, chinuit și fără vlagă, îl făcea să se cutremure și-l îndemna să fugă cu teamă cât mai departe de acolo și cât încă mai era timp.

Hoinărind prin amărâtele sate înșirate de-a lungul colbuitelor drumuri ce duceau spre Atalya, își dădea seama că se apropia de marea cetate a regelui Agatos. Treburile cerșitului îi mergeau prost de o vreme, iar acum, când satele fuseseră jefuite și pârjolite de perși, cu greu mai găsea un codru de pâine, și asta dacă ar fi colindat zile întregi. Iar cei care odinioară obișnuiau să-i dea o ulcică cu apă sau o coajă de pâine erau acum de negăsit, pesemne părăsiseră căsuțele lor sărăcicioase ca să-și scape sufletele prin cine știe ce alte locuri.

Tragodas prefera să-și ducă zilele în lumea mai umilă și mai înțelegătoare a satelor de câmpie decât în cetatea fastuasă a regelui Agatos, unde mai fusese el de câteva ori, dar unde treburile cerșitului îi mergeau nespuse de prost căci, de cum apărea în cetate, ba era luat la bătaie de alții din breasla lui, ba era amenințat să fie prins de paznici cerșind în fața ușilor templelor. Nu se temea însă deloc că va fi prins și aruncat în temniță, acolo unde ar fi avut adăpost și hrană asigurată. Însă, odată închis în hrubele temniței, s-ar fi dus pe copcă cea mai mare plăcere a vieții lui, aceea de a umbla haihui dintr-un loc în altul. Trebuia, deci, ca ajungând în cetate, să fie cu mare băgare de seamă!

Tragodas aflase câte ceva despre asediul cetății Atalya de către armata persană. Totuși, zărind de departe zidurile înalte și cenușii ale cetății și văzând puzderia de corturi strălucitoare ale păgânilor întinse pe câmpia din fața cetății, inima i se făcu cât un purice. Fu apucat de un tremur cumplit al picioarelor, iar pielea de pe spinare începu să i se zgâlțâie de frica pe care o simțea că pătrunde în el.

S-a aruncat numaidecât la pământ, privind cu teamă în jur și târându-se până în vecinătatea unei tufe de măceș din apropiere. Simți însă că-l sfâșie foamea, iar ca s-o astâmpere, avea obișnuința să-și ducă mâna la traistră, să-și scoată de acolo din merindele agonisite. De data asta însă, traista lui nu se înduplecă să-i ofere nici măcar o fărâmbă de pâine.

Se hotărî să se ridice și să încerce ceva. Trebuia să pătrundă în cetate cu orice preț. Dar cum să procedeze? Gândind toate acestea constată însă că numai cu tânguiala de data asta nu ajunge nicăieri. Trebuia să îndrăznească ceva, deși nu știa ce anume.

Până la asfințitul soarelui nu îndrăzni să se dezlipească de măceșul din fața sa. Gândea că, dacă i-ar fi apărut vreun călăreț prin preajmă, ar fi înghețat de spaimă.

Iată că s-a lăsat întunericul, iar Tragodas își mai veni în fire. Încercând să se ridice, reuși în cele din urmă să iasă din amorțeală, își puse traista goală în dreptul pieptului drept pavază și cuteză să se apropie, încetul cu încetul, de corturile din fața sa. Întunericul cuprinse, puțin câte puțin, câmpia, colinele și vâlcelele din jur. Se aprinseră și câteva focuri în tabăra perșilor, roșii, înalte, pălăitoare.

Tragodas, care se temea și de umbra sa, era speriat de toate aceste lumini, dar se temea și de boscheții întunecați de pe coline. Oricum, n-ar fi îndrăznit să se arate în câmp deschis, nici dacă ar fi fost tras de căpăstru.

Odată cu răsăritul lunii, mari și arămii, întunericul din jur se mai risipi, iar Tragodas, recăpătându-și speranța, simți că este în stare să se îndrepte exact într-acolo unde mergea și luna. Și cum luna se îndrepta spre zidurile crenelate ale cetății, se hotărî și el să încerce să meargă într-acolo.

Cu pași șovăielnici ajunsese în preajma corturilor din tabăra păgână, ascunzându-se de mai multe ori printre scaieți și boscheți de măceși. Ce va face însă mai departe? Foarte aproape se vedeau corturile mari și întunecate. Mai încolo, spre dreapta, exista, i se păru, o viroagă adâncă, o râpă cu malurile lutoase, săpate demult, de pe vremea inundațiilor. Se gândi să încerce mai întâi să ajungă acolo, că la adăpostul malurilor, pe care și le amintea ca fiind înalte, ar fi fost mai în siguranță. Se îndreptă, așadar, să ajungă cu ultimile eforturi spre viroagă, pitulându-se după fiecare tufă din cale. Când ajunse aproape de buza prăpastiei s-a ascuns în hățișul lăstărișului de deasupra virogii înguste. Dar nici nu făcu zece pași prin lăstăriș, că se prăbuși pe neașteptate în prăpastie. Ateriză într-un loc mâlos, plin de iarbă înaltă și mirositoare. Își băjbâi rănilor: se zgâriase rău de tot pe față și pe mâini, iar un picior aproape că și-l scrântise. Traista i se opri peste cap. Se dezmetici cu greu din căzătură și începu să se târască, ajutându-se de mâini și de picioare, prin albia sălbatică a râpii. Sus de tot, printre ramurile încâlcite ale boscheților, se vedeau malurile galbene, luminate probabil de luna pe care el n-o mai vedea din viroagă. Oare cum să se cațere înapoi, până sus, printre pietre, mărăcini și crengi de salcâm?

Simțea că nu mai e în stare să facă niciun efort, malul din fața lui era descurajant de înalt și de abrupt. Trebuia să încerce, nu avea altă soluție, să-și continue drumul, târându-se pe albia râpei. Măcar traseul ales îi oferea avantajul că riscul de-a fi văzut de perși era mult mai mic. Porni mai departe, împingând din mâini și din picioare.

Dar iată că mâinile sale, băjbâind prin lut, reușiră să atingă o bucată de postav moale. Tragodas rămase încremenit: la numai un pas de el, înspre malul rece al râpei, zări atârând un cadavru. Părea a fi un oștean al Atalyei. Privi înspăimântat ciudățenia aceea din fața ochilor lui, care părea inert și fără grai. Se apropie de fața lui, i-o atinse cu grijă și constată că nu respiră și era rece ca gheața. Ar fi vrut să încerce să se strecoare pe lângă mort, dar nu avea loc.

- He, hei, frățioare! Dintr-ăsta îmi ești? Dă-mi încoace hăinuțele tale, că tot nu-ți mai folosesc la nimic!

Îl zgâlțâi și îl întoarse pe toate părțile până reuși să-l dezbrace de mantaua sa plină de fireturi. Și-o puse pe el, peste cămașa și traista-i sărăcăcioasă și porni mai departe prin viroagă, bucuros ca după o victorie binemeritată.

Se târî prin râpă până ajunse într-un loc unde malurile se îndulciră și viroaga păru că se sfârșește. Simți apa rece mușcându-i picioarele goale care-l dureau de atâtea lovituri și înțepături. Încercă să se dumirească pe unde se află și tresări văzând deasupra capului zidurile impunătoare ale cetății. Oare perșii erau departe? Nici n-apucă să se bucure de izbânda sa și să-și pună întrebarea că și auzi niște pași prin prajmă, pesemne ai unei străji. S-a trântit numaidecât cu fața la pământ, rămânând nemișcat. Straja trecu chiar pe lângă el, mormăind ceva într-o limbă păgână. Nu-l observase, Tragodas fiind pitulat într-o tufă.

Mai stătu astfel ceva vreme, neîndrăznind să se ridice de la pământ. Dar simțind liniște peste tot, cuteză să-și ridice capul și să scruteze împrejurimile la lumina lunii. Era singur. Se ridică în coate și se târî până lângă un trunchi scorbuos de salcie. Căută din nou să se dumirească unde se află.

Bucuria i-a fost imensă, căci locul în care ajunsese i se păru cunoscut! Chiar pe lângă el trecea o cărare pe care o știa. Iar zidurile cetății din acea parte îi erau cunoscute.

Reușise cu adevărat! Dintr-un salt a ajuns pe malul celălalt al șanțului, acolo unde știa că există o intrare tainică, printr-o adâncitură precum o vizuină, care ducea într-o galerie întortochiată pe sub pământ și ajungea dincolo de zidul cetății. Ca orice cerșetor care se respectă, mai folosise și în vremurile bune acest drum ca să ajungă în cetate, căci pe poartă nu era întotdeauna comod să pătrundă, fiind înhățat repede de paznici și alungat, așa cum se întâmpla cu orice cerșetor care încerca să se pripășească pe acolo.

Pătrunzând în vizuina adăpostită sub mal, Tragodas regăsi imediat gura galeriei care pornea de acolo și începu să se târâie prin hruba subterană în plină beznă. Trudi mult prin lutul umed, mai-mai să se înăbușe. Dar își știa bine drumul și își folosea toate simțurile până când se trezi că izbuti să ajungă. Se pomeni la capătul celălalt al galeriei, într-un șanț,

din adâncimea căruia zări pe cer din nou strălucitorul disc ruminat al lunii.

Răsufală fericit. Încotro ar trebui să se îndrepte acum, în miez de noapte? Cine va catadicsi să se trezească din somn pentru el, ca să-i dea ceva de-ale gurii? Hotărât lucru, cel mai înțelept era să aștepte zorii zilei pentru a-și începe treaba pentru care făcuse atâta drum!

S-a întors înapoi, în galeria cea întunecoasă, acolo unde mai știa el și alte cotloane mai largi ca să poată să doarmă. Și-a pus căpătâi mantaua împăturită, dobândită în viroagă iar oboseala și pericolele prin care trecuse l-au făcut să ațipească repede.

*

Când s-a trezit și-a ascuns mantaua în galerie și s-a pregătit să-și facă apariția pe străzile orașului.

Era deja în plină zi. Tragodas își propusese să înceapă treaba dintr-o parte a orașului în care știa că se afla un șir de căsuțe sărăcicioase. Dar nu nimerise tocmai bine căci, după ce colindă vreo două străduțe, fusese luat la ochi de paznici de care scăpă doar cu fuga.

Se opri în partea cealaltă a orașului. Un negustor trecu pe lângă el și văzându-i chipul întunecat, clătină din cap și zise înciudat:

- Uf! Iată un cerșetor. De unde a mai răsărit și ăsta, căci n-am mai văzut de nu știu când unul pe aici?

Ceea ce-i atrăsese atenția negustorului fusese, în primul rând, chipul ars de soare al lui Tragodas, barba sa năclăită și, mai ales, ochii sticloși din adâncul orbitelor.

Tragodas, prinzând lacom fărâma de clipă care i se păru favorabilă, sări în urma negustorului, strigându-i:

- Cucoane, fie-ți milă de mine! Fii bun și dă-mi o coajă de pâine! Cucoane, îți voi povesti, în schimb, tot ce se întâmplă dincolo de zidurile împresurate ale cetăți!

Ultimele cuvinte ale lui Tragodas erau rodul unei idei care atunci l-a străfulgerat. Efectul a fost nemaipomenit.

Negustorul se opri brusc întorcând capul în urmă și strigându-i ritos:

- Tu, nemernicule? Vrei să zici că vii din afara zidurilor? Ha, ha, ha! Îmi spui și cum ai intrat?...

Tragodas se pregătea să se ferească de mâna ridicată a negustorului, care mai credea, încă, că își bate joc de el și ar vrea să-l scuture de guler.

- Nu te mânia, cucoane, te rog! Ai milă de un suflet nevoiaș...

Dar negustorul chiar încercă să îi intre cerșetorului în joc, nu se știe din ce temeri ale sale, și-i zise:

- Fie! Îți voi plăti o pâine întreagă dacă îmi spui adevărul cu ce se întâmplă în afara cetății!

Și ca și cum i s-ar fi părut caraghioasă imprudența promisiunii făcute, mâinile lui i se contractau spasmodic, gata să-l înșface pe cerșetor de piept dacă nu i-ar fi fost silă de veșmintele murdare de pe el.

Cerșetorul începu deja să-i povestească tot ce știa și să răspundă la un puhoi de întrebări ce i s-au pus de cei adunați în jurul lui, căci s-a strâns lume ca la circ.

Tragodas știa să se lase ascultat, căci povestea cu tânguirile sale, blestemând necazurile și descriind pârjolul și nenorocirile pe care le întâlnise prin sate și pe unde cutreierase. A povestit cu lux de amănunte peripețiile prin care a trecut ca să ajungă în cetate.

Cei prezenți îl ascultau cu multă atenție și cu mult interes. Tragodas nimerise minunat cu nemaipomenita lui idee de a povesti ceea ce văzuse în calea sa de mai bine de câteva luni încoace, nenorocirile din afara zidurilor cetății.

*

Nu se știe prin ce întâmplare, știrea despre cerșetorul care adusese vești din afara cetății a ajuns repede până la urechile reginei Ariadna. Și cum sunt femeile mai curioase din fire, regina porunci degrabă să-i fie adus cerșetorul chiar în pavilionul ei, ca să afle personal de la el noutățile pe care auzise că le înșirase.

Regina l-a primit pe cerșetor chiar în iatacul ei, dar nu înainte de a fi pus niște slugi să-l îmbăieze și să-i schimbe hainele. Acesta nu se pierdu cu firea în fața suveranei și începu să-i descrie cu lux de amănunte tot ceea ce văzuse prin satele pustiite de perși. Și povestind, vărsa lacrimi de crocodil pentru a spori jalea și tristețea poveștii sale. Povesti cu de-amănuntul, felul în care reușise să treacă pe sub zidul cetății asediate.

Regina chemă la ea un slujitor poruncindu-i, în șoaptă, să cerceteze dacă era adevărat că există o galerie prin care se poate ieși din cetate. Și, în timp ce slujitorul se dusesse să verifice, regina îl descusea înainte pe Tragodas, punându-i fel de fel de întrebări.

Dacă se dovedea că Tragodas nu mințea, și era un om de ispravă, regina intenționa să-i încredințeze o misiune deosebit de importantă. Iată că s-a întors și slujitorul trimis să cerceteze existența galeriei pe sub zidul cetății. Între timp, Tragodas fusese invitat la masă și înfuleca lacom din bunătățile care i se pusese cu generozitate în față. Slujitorul anunță că galeria aceea există cu adevărat, doar că e atât de îngustă și de întunecoasă, că nimeni n-ar cuteza să se strecoare prin ea.

Regina consideră totuși că bietul Tragodas nu mințise, după ce constată repede cât era de slab și de subțirel cerșetorul din fața ei. Așa că, se hotărî să pună temei pe tot ce spusese el. După ce se frământă un pic cuprinsă de gânduri, regina Ariadna se decise și-i zise lui Tragodas:

- Văd că, deși ești sărac, ești un om cinstit și de încredere. Aș avea mare nevoie de ajutorul tău, să-mi îplinești o misiune în afara zidurilor cetății. Dacă te învoiești și dacă vei reuși, vei deveni om bogat și o să-ți duci în cinste și desfătare tot restul vieții tale.

Tragodas rămase uimit de cuvintele reginei. Fără să îndrăznească să se gândească la ce fel de propunere ar fi putut să-i adreseze regina, îi răspunse:

- Luminată și preaslăvită regină! Poți să-mi ceri orice, chiar de-ar fi să-mi risc viața care și așa nu valorează cine știe ce!

Regina se luminează la față auzind acest răspuns înflăcărat și-i zise:

- Văd că ai un suflet mare, deși ești numai un cerșetor! Porunca reginei tale este să ieși din cetate pe aceeași cale pe care ai venit și să pleci într-o călătorie lungă, spre miază-noapte, până ajungi în cetatea de scaun a tatălui meu, regele Lycaoniei și să-i spui din partea mea așa: "Cetatea Atalyei este împresurată de perși, atât pe uscat cât și pe mare și nu mai poate rezista mult. Trimite degrabă oști și ajutoare!". Asta ar fi mesajul meu, ai înțeles? Și n-aș vrea să te temi pentru această expediție!

- Așa voi face, prealuminată regină! Voi merge cât mai grabnic în țara Lycaoniei să-ți îndeplinesc porunca! răspunse Tragodas, jurându-se și bătându-se cu pumnii în piept să o asigure că va proceda întocmai cum i s-a poruncit.

Mulțumită de devotamentul său regina crezu că omul din fața ei are un suflet de aur. Porunci unor slugi să i se pregătească toate cele necesare pentru drum. Mai ceru să i se aducă și ei cele necesare pentru a scrie un pergament. După ce sfârși și această treabă, îl sigilă și porunci ca pergamentul să fie cusut în dosul cămășii lui Tragodas.

- Te rog să duci și această solie scrisă pe pergament regelui Lycaoniei și să nu-l dai nimănui altcuiva decât regelui în persoană. Iar de-ți va sta cineva în cale căutând să te oprească să ajungi la rege, arată-i doar sigiliul și te va lăsa să treci numaidecât.

- Fii fără teamă, prealuminată regină! Să mă înghită focul Gheenei de-aș îndrăzni să schimb măcar un cuvânt din porunca măriei tale! spuse Tragodas, adânc pătruns de încrederea și onoarea care i se acordau.

Traista lui Tragodas fu umplută cu merinde, ca pentru un drum lung. Regina îi dăruie și un pumn de galbeni, ca să-i ajungă de drum. Iar Tragodas nu mai încăpea de bucuria din suflet văzându-și traista plină cu merinde și galbeni strălucitori. Se crezu un om norocos și se felicita în gând pentru ideea dar și curajul lui de a pătrunde cu atâtea riscuri în cetatea regelui Atalyei.

- Ei, acum grăbește-te să pleci la drum! îl îndemnă regina. Fii om de ispravă, cu băgare de seamă, nu zăbovi nicăieri fără rost și nu trăda secretul nostru la nimeni, orice s-ar întâmpla, căci cetatea noastră este în mare cumpănă!

- Am și pornit! răspunse Tragodas. Nici nu va trece o săptămână și cred că voi fi în fața regelui Lycaoniei!

Prea fericit de importanța misiunii sale, Tragodas își potrivi traista grea în spate și plecă vioi să-și îndeplinească solia. Câțiva oșteni l-au însoțit până la zidul cetății, unde acesta dispăru în galeria întunecată ce ducea în afara orașului.

- Nemaipomenită șansă am avut găsindu-l pe acest umil, dar inimos, cerșetor! își zise regina, răsufând ușurată în urma plecării lui.

Se sădea astfel în inimile tuturor o nouă și neșteptată nădejde.

*

Noapte de noapte, semeața cupolă a cerului înțesată de diamante își rotea ispititor podoabele sub privirile cohortelor de amărăți de pe pământ, care sperau în taină ca cerul să-și dezvăluie odată și odată visteria de minuni. Dar cei zămisliți din lut degeaba încercau să întindă brațele spre cer, căci picioarele le rămâneau tot în colb și rămâneau blestemați în continuare să răscolească pământul ca să-și poată astâmpăra foamea cea izvodită din lut.

Avan se mai înșelără cei ce-și făuriseră nădejdea că un amărât precum Tragodas ar fi putut fi de mare ajutor și ar fi în stare să săvârșească o faptă măreață, desprinzându-se măcar pentru o clipă din colbul de sub picioarele lui și din cugetele neroade care îl frământau!

El, Tragodas, ajuns în afara zidurilor cetății, chiar în aceeași noapte și pe aceeași cale, pângări repede misiunea nobilă ce i-a fost încredințată: avântul îndeplinirii misiunii date de regină îl ținu atât cât să treacă de taberele dușmane din jurul cetății, și-l mai ținu puțin până ce trecu de primul șir de sate întâlnite în cale. Apoi, pe măsură ce merindele din

traistă i se împutinau, se topea și devotamentul său față de cauza asediaților din orașul Atalya.

Când se îndepărtă și mai mult de zidurile asediate picioarele sale se înmuiară de tot, începu să pășească din ce în ce mai alene, nesocotind deloc promisiunile pe care le făcuse reginei. În schimb, trezindu-se pe drumurile prăfuite de țară, simți redeșteptându-se în el acele porniri pătimașe ale cerșetorului, care-l readuseră repede în aceeași stare firească a sa de om neînsemnat și meschin.

Marcase totuși un progres în viața sa de când vizitase cetatea asediată: cei câțiva galbeni pe care-i simțea grei într-un colț al traistei sale și, mai ales, pergamentul de care dispunea acum, cusut în dosul cămășii, îi sporeau încrederea că va reuși multe zile și nopți de aici înainte să se descurce, dacă nu ca o persoană de vază, măcar ca una de încredere a suveranilor săi. Pergamentul acela îl făcea să se simtă puternic, inviolabil, protejat în fața oricăror rele voințe umane. Iar lumea trebuia să ia seamă că el, Tragodas, nu e un terchea-berchea, un cerșetor oarecare, ci un cerșetor sadea, cu patalamale regale asupra sa, căruia regii și suveranii i se adresează cu încredere, de el depind multe treburi importante pe lumea asta!

Tragodas cutreiera în continuare satele, toate care îi ieșeau în cale. Și, pe unde trecea, căuta binevoitori care catadicseau să-i asculte povestea sa jalnică, lungă și întortochiată, pe care o născocise despre foamete și molime văzute în cetate, despre faptul că perșii vor cuceri redutele în curând, de nu va veni degrabă regele Lycaoniei să ajute, că el personal merge la regele din țara vecină să ducă această solie.

- Vai, cetății cele falnice a regelui Agatos! se văita el, bătându-se cu pumnul în piept și vărsând lacrimi adevărate. Izbăviți cetatea ajunsă la ananghie, bântuită de foamete și deznădejde! N-o lăsați pradă mâniei perșilor!

Iar celor care-i puneau la îndoială isprava de a fi ajuns înăuntrul cetății asediate, Tragodas le-o reteza scurt, desfăcând cămașa și arătându-le pergamentul pe care-l ducea regelui Lycaoniei în persoană, din partea reginei Ariadna. Și dacă mai era cineva care și după asta mai pune la îndoială

buna sa credință, punea mâna în traistă și zornăia cei câțiva galbeni dinăuntru ei care îi mai rămăseseră. Și se prefăcea că pleacă zorit, să ducă la îndeplinire înalta misiune care îi fusese încredințată.

Și dacă până nu demult Tragodas n-ar fi primit mai nimic, oricât ar fi bântuit acele sate pârjolate, acuma oamenii îi pândeau trecerea, îi ațineau calea și-l implorau să le istorisească povestea despre cetatea asediată. Iar osteneala lui de cerșetor care aducea vești atât de importante nu rămânea niciodată nerăsplătită. Astfel că Tragodas, o ducea acum împărătește, traista îi era mai mereu doldora de merinde. Dar el era copleșit de lenea care îi traversa toate mădularele. Iar ochii săi mici, de animal împovărat, și gura sa largă și știrbă, i se mișcau cu multă viclenie.

Tragodas nu avea niciun motiv să-și părăsească condiția de cerșetor care, cel puțin în ultima vreme, îi aducea numai foloase. Toate mergeau minunat, numai că, într-o zi, s-a întâmplat ca povestea cea lungă și jalnică a lui Tragodas să fie urmărită la un han dintr-un sat, de ochii atenți și vicleni ai unui individ ciudat, care asculta și urmărea totul de la distanță. În seara aceea, pe când Tragodas se decisese să părăsească satul și să plece spre altul, doi vlăjgani îi ieșiră în cale, îl prinseră, îl prăvăliră-n colbul drumului, îi deșertară traista cu merinde și gologani, îi sfâșiară cămașa luând și pergamentul și, după ce-l înmuiară cu o cruntă bătaie, se făcură nevăzuți în întuneric.

Tragodas deveni iarăși, chiar de a doua zi, umil și nenorocit. Mai spunea și acum povestea aceea lungă și tristă despre cetatea asediată de perși, dar o spunea cu mai puțină convingere și îndrăzneală, căci numai cei naivi îl mai credeau și mai stăteau să-l mai asculte.

*

La scurtă vreme după ce perșii au cucerit cetatea Atalyei din care regele Agatos și ai săi evadaseră ca prin minune, au venit și vremuri mai bune. Regele a reușit să-și

redobândească regatul și a domnit în continuare fericit în cetate.

După ani și ani, prin colbul șerpuitoarelor drumeaguri ce se pierdeau prin câmpiile argiloase din țara Atalyei, ori pe strâmtele uliți ale satelor, încă mai rătăcea pribeagul cerșetor Tragodas. Bătrân și sprijinit în toiag, gârbovit și neputincios, deschidea șovăitor porțile caselor și cerșea cu umilință o coajă de pâine, îndurând chinuitoarea sete din arșița zilei și ținând piept cu multă greutate câinilor de pe marginea șanțurilor, din ce în ce mai înrăiți...